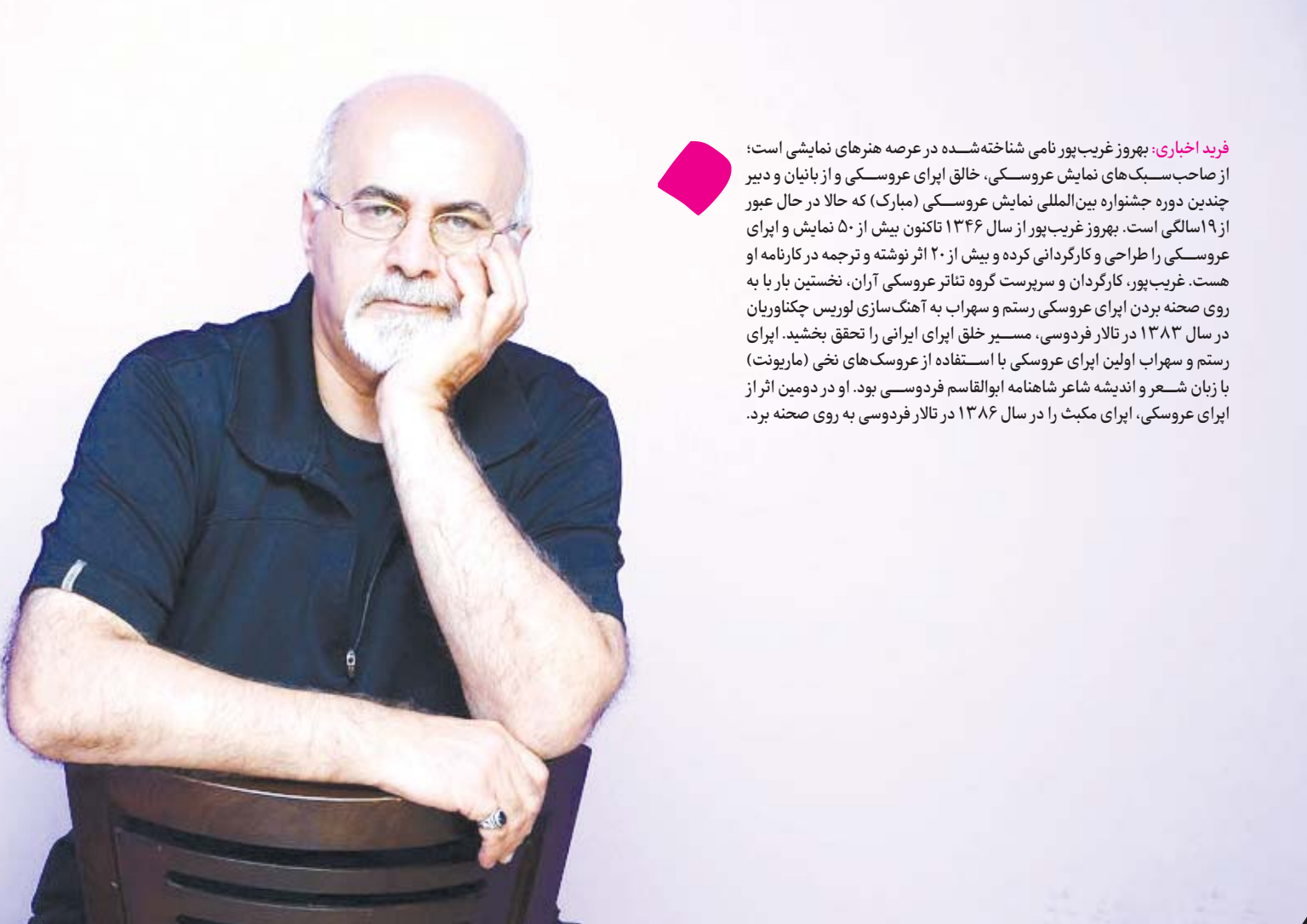

بهروز غریب‌پور در گفت‌وگو با «شرق» از گذشته و امروز نمایش عروسکی گفت

بعضی‌ها دیر به فکر فرهنگ ایران می‌افتند

فرید اخباری: بهروز غریب‌پور نامی شناخته‌شده در عرصه هنرهای نمایشی است؛ از صاحب‌سبک‌های نمایش عروسکی، خالق اپرای عروسکی و از بانیان و دبیر چندین دوره جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی (مبارک) که حالا در حال عبور از ۱۹سالگی است. بهروز غریب‌پور از سال ۱۳۴۶ تاکنون بیش از ۵۰ نمایش و اپرای عروسکی را طراحی و کارگردانی کرده و بیش از ۲۰ اثر نوشته و ترجمه در کارنامه او هست. غریب‌پور، کارگردان و سرپرست گروه تئاتر عروسکی آران، نخستین بار با به روی صحنه بردن اپرای عروسکی رستم و سهراب به آهنگ‌سازی لوریس چکناوریان در سال ۱۳۸۳ در تالار فردوسی، مسیر خلق اپرای ایرانی را تحقق بخشید. اپرای رستم و سهراب اولین اپرای عروسکی با استفاده از عروسک‌های نخی (ماریونت) با زبان شعر و اندیشه شاعر شاهرمانه ابوالقاسم فردوسی بود. او در دومین اثر از اپرای عروسکی، اپرای مکبث را در سال ۱۳۸۶ در تالار فردوسی به روی صحنه برد.

گفت‌وگو با نویسنده و کارگردان نمایش «شوآف»

کیفیت آثار عروسکی بسیار بالاست

سمیرا افتخاری: کاوه مهدوی معتقد است اگر آثار حاضر در جشنواره در قالب یک بسته در پلتفرم‌ها به نمایش درآید، مخاطب با این گونه نمایشی بیشتر آشنا شده و به سالن‌ها نیز می‌آید و در نتیجه شاهد استقبال و رونق بیشتر تئاتر عروسکی خواهیم بود.

نمایش «شوآف» به نویسنده‌گی و کارگردانی کاوه مهدوی، در نوزدهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران (مبارک) حضور یافت و در دو نوبت به روی صحنه سالن چهارسور رفت.

مهدوی درباره ایده شکل‌گیری این نمایش توضیح داد: «من دو سال پیش خوابی دیدم که بلافاصله آن را ثبت کردم و می‌خواستم از آن برای ساخت فیلمی کوتاه استفاده کنم که به دلایلی نشد و به جشنواره مبارک فکر کردم. خط اصلی داستان به علاقه‌مندی به دیده‌شدن در فضای مجازی برمی‌گردد و به همین دلیل نیز این نام را برایش انتخاب کردم؛ چراکه شخصیت اصلی بر اثر دیده‌نشدن به جنون می‌رسد و اتفاق‌های بعدی را رقم می‌زند».

او درباره استقبال از این‌نمایش توضیح داد: «خوشبختانه از طرف مخاطبان استقبال خیلی خوبی صورت گرفت و حتی می‌توان گفت زیادی خوب بود؛ به‌نحوی‌که من به دلیل شلوغی زیاد سالن اصلا دیدی به کار نداشتم و از روی حدس کار را پیش می‌بردم.» کارگردان نمایش «شاه‌لیر» با اشاره به اینکه جشنواره بسیار منظم و بدون حاشیه برگزار شده است، گفت: «با وجود وضعیت اقتصادی و نرخ دلار و سختی کار دعوت از گروه‌های خارجی، جشنواره خیلی خوب برگزار شده است. جشنواره مبارک در دوره‌های قبل رقابتی نبود و بار دیگر بعد از چند دوره به صورت مسابقه‌ای درآمد. به نظر می‌رسید که با توجه به مسابقه‌ای‌شدن، حاشیه‌هایی داشته باشد، اما خوشبختانه این‌طور نبود. ضمن اینکه من بیشتر کارهای بزرگسال انجام می‌دهم، اما اینکه هر چند وقت یک بار کار عروسکی اجرا کنم، برایم لذت‌بخش است و ایجاد خلاقیت می‌کند؛ بنابراین

مسابقه‌ای‌بودن برای من دیگر اهمیتی ندارد و به گروهم نیز تاکید می‌کنم که از این حضور لذت ببرند و به دنبال حواشی در جشنواره نباشند».

او ادامه داد: «از نسوی دیگر، با داوری گروه‌ها خیلی موافق نبودم، اما درعین‌حال مخالفتی هم ندارم و به نظر نوعی تجربه است و هرکسی که موفق شود دلیل بر متفاوت‌بودن او نیست و برعکس آن نیز همین است. با توجه به اینکه جشنواره یک بار به تعویق افتاد، بسیار خوشحالم که برگزار شد و برگزارکنندگان پای کار ایستادند و آن را به ثمر رساندند. مسئولان اداره کل هنرهای نمایشی نیز به‌طور ویژه حمایت کردند و آن را در نیمه راه رها نکردند».

مهدوی در پاسخ به این پرسش که نام نمایش عروسکی همواره مخاطب را به یاد کودک می‌اندازد،

باید روی کیفیت سریال‌های شبکه نمایش خانگی تمرکز کرد

اقدام کند و بسیاری از مخاطبانی را که در سال‌های اخیر از دست داده است، بازگرداند».

او ادامه داد: «متأسفانه تلویزیون جایگاه سابق را میان مخاطبانش ندارد. باید این را در نظر گرفت که با تغییر زمان نیاز داریم تا دربراره همه چیز تصمیمات جدیدتری بگیریم و موارد بسیاری را به‌روز کنیم. طبیعی است که این مورد شامل حال میزانی که شبکه نمایش خانگی را رصد می‌کنند نیز می‌شود؛ خصوصا در زمانه‌ای که مخاطبان دسترسی بهتر و بیشتری به ماهواره و فیلم‌های روز دنیا دارند و از جریان روز عقب نمی‌مانند. باید در این شرایط دست‌کم آزادی عمل بیشتری در اختیار

جای خالی عروسک برای بزرگسالان تا چه اندازه احساس می‌شود؟ هم گفت: «بسیار زیاد؛ دانما از تخصیص سالن‌های مختلف به نمایش عروسکی صحبت می‌شود، اما وقتی تماشاگری به آن سمت هدایت نمی‌شود تا کار عروسکی –چه کودک و چه بزرگسال– ببیند و حتی بسیاری نسبت به آن اطلاعی ندارند، چه فایده‌ای دارد. هنوز هم بسیاری معتقدند نمایش عروسکی مختص به کودکان است؛ چون اطلاع‌رسانی درستی در این زمینه صورت نگرفته است.» او افزود: «با بودجه اندک تئاتر، ته‌مانده آن هم به نمایش عروسکی نمی‌رسد. ما در هر دوره جشنواره صحبت‌هایی درباره حمایت می‌شنویم و چند اثر هم حمایت می‌شوند و به اجرای عموم می‌رسند، اما متأسفانه اقدامات ادامه‌دار نیست. سخت است با این

شرایط اتفاق جدیدی رخ دهد. مدیران فرهنگی ما درباره تئاتر خصوصی صحبت می‌کنند و نیت حمایت از تئاتر و هنرمندانش را هم دارند، اما یک نفر پیدا نمی‌شود که بیاید و بگوید من سالن خصوصی را افتتاح کردم تا فقط برای اجرای نمایش عروسکی باشد.» کارگردان نمایش «زا» گفت: «وقتی گروه امکانات سخت‌افزاری در اختیار ندارد، نمی‌تواند کارش را جایی عرضه کند که مخاطب آن را ببیند. توانایی در کاری هست، اما چون سالتی وجود ندارد، گروه نیز نمی‌تواند خلاقیت و ایده داشته باشد. باید ابتدا امکانات و شرایط را فراهم کرد و بعد به اجرای آن رسید».

مهدوی همچنین ادامه داد: «ما پلتفرم‌های بسیاری داریم که سرشار از پول هستند، چرا باید از برخی کارهای ضعیف حمایت کرد، اما از تئاتر عروسکی حمایتی صورت نگیرد؟ می‌توان کل کارهای جشنواره را در یک بسته خریداری و عرضه کرد. بعد شما ببینید مخاطب به سالن‌های نمایشی می‌آید که کار را به شکل زنده در سالن هم ببیند یا نه. اگر بستری فراهم شود تا کارهای همین جشنواره به نمایش درآیند، قطعاً اتفاق خوبی رخ خواهد داد».

او افزود: «امید چندانی به اجرای نمایش عروسکی در طول سال‌ها ندارم و ح‌ق هم به مدیران می‌دهم؛ چراکه معتقدند سالن‌ها خالی اجرا می‌روند. باین‌حال حداقل کاری که می‌توانند انجام دهند این است که جشنواره مبارک را با وجود اینکه رویدادی غنی است، دوسالانه برگزار نکنند و سالانه باشد. در تمام دنیا برخی جشنواره‌های خصوصی دوسالانه برگزار می‌شوند چون توان برگزاری سالانه ندارند، اما جشنواره‌های زیادی هم هستند که سالانه برگزار می‌شوند. ما هم می‌توانیم این کار را انجام دهیم. اگر دوسالانه است حداقل این تضمین باشد که تمام کارهای جشنواره اجرای عمومی داشته باشند. کیفیت نمایش عروسکی بسیار بالاست و کار ضعیفی که مخاطب احساس کند به او توهین شده است، در این عرصه دیده نمی‌شود».

اجرای موفق اپرای مکبث در عرصه بین‌المللی، بیابکر دست‌یابی غریب‌پور و گروهش به شیوه نوین و بدیع در بازی‌دهندگی عروسک‌های نخی بود. سومین تجربه اپرای عروسکی گروه تئاتر عروسکی آران، اپرای عاشورا بود در سال ۱۳۸۷ که به نویسندگی و کارگردانی بهروز غریب‌پور در تالار فردوسی به روی صحنه رفت.

او در یکی از روزهای برپایی نوزدهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران (مبارک) به تالار مولوی آمد تا

بهروز غریب‌پور

نمایشی از کشور پرو را ببیند. غریب‌پور پس از پایان این نمایش در حالی که نمی‌توانست شوقش را از حضوری مجدد در سالن نمایش عروسکی پنهان کند، به «شرق» گفت: من از پنج، شش دهه پیش و در سال ۱۳۴۹ با معرفی خیمه‌شب‌بازی ایرانی و برگزاری هفته خیمه‌شب‌بازی، تلاش کردم که نمایش هنری و سنتی ایران را به دنیا معرفی کنم. هنوز هم دغدغه این هنر را دارم. هشت سال است که جزء هیئت‌مدیره اتحادیه نمایش بین‌المللی عروسکی هستم و هر بار در جشنواره‌ای شرکت می‌کنم سعی دارم فعالیت گروه‌های عروسکی تهران را به نمایش بگذارم. امروز وقتی بعضی از موزه‌های عروسکی دنیا را می‌بینید، عکس جشنواره‌ها و عروسک‌های مدرن و سنتی ایرانی در این موزه‌ها دیده می‌شود. خوشبختانه رشد فزاینده‌ای در معرفی نمایش عروسکی ایرانی در دنیا داریم و گاهی در جشنواره‌های مختلف خیلی خوب درخشیده‌ایم. او به حضور تماشاگرانی از طیف‌های مختلف و عمدتا جوان که مشتاقانه به سالن تئاتر آمده‌اند تا نمایش عروسکی را ببینند، اشاره می‌کند و از این حضور، ابراز رضایت دارد. غریب‌پور می‌گوید: تفاوت عمده‌ای بین انواع نمایش‌های عروسکی وجود دارد. الان اپرای عروسکی که من بانی آن بودم، دست‌به‌دست در فضای مجازی می‌گردد و جایگاه خود را بین مردم پیدا کرده است، اما بعضی از اجراها نیز به همان فضایی که اجرا شده‌اند محدود می‌شوند. اگرچه نمایش عروسکی بین کودکان و نوجوانان بیشتر جا افتاده اما برای گسترش آن، بودجه‌ای تعیین نشده است. اگر بودجه آن تأمین شود قطعاً اتفاقات خوبی رخ خواهد داد.

او در پاسخ به این پرسشش که کدام نهادهای دولتی در گسترش نمایش عروسکی تأثیرگذار هستند، گفت: نمایش عروسکی می‌تواند متولیان مختلفی داشته باشد. صداوسیما، آموزش‌وپروش، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات و… می‌توانند متولی نمایش عروسکی باشند. شما وقتی کانالی به تولید نمایش عروسکی اختصاص می‌دهید، صداوسیما برای گسترش در سالن‌های استانی، وزارت فرهنگ و ارشاد برای نمایش داستان‌های مذهبی، سازمان تبلیغات و حتی ارتش جمهوری اسلامی برای کارناوال و جشن‌ها می‌توانند متولی تئاتر باشند. حتی وزارت بهداشت برای انتقال نکات بهداشتی و درمانی می‌تواند از نمایش عروسکی استفاده کند.

غریب‌پور در بخش دیگری از صحبت‌هایش گفت: بعضی‌ها را بمب اتمی هم بیدار نمی‌کند و زمانی که کفگیر به ته دیگ خورد و متوجه شدند که نسل جدید با فرهنگ غرب بیشتر از فرهنگ کشور خود آشنایی دارند، از خواب بیدار شده و به فکر فرهنگ ایران می‌افتند.

امضای ماندگار بهروز غریب‌پور بر اپرای عروسکی مانده است، اما آیا در وضعیت فعلی می‌توان به اجرای این اپراها امیدوار بود؟ او دراین‌باره می‌گوید: من مجموعه نمایش‌هایی را در قالب اپرای نمایشی و معرفی شعرای ایرانی ازجمله حافظ، فردوسی، مولوی و… روی صحنه بردم که با استقبال خوبی مواجه شد، اما از آنجایی که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به وظیفه خود در تأمین بودجه عمل نکرد، ادامه‌دار نشد. از طرفی من از سال ۹۶ تا به امروز دنبال بودجه نمایش جدیدم با نام «همای همایون» بر اساس خواجوی‌کرمانی هستم که متأسفانه به بن‌بست خورده و بی‌نتیجه مانده است و اجازه گسترش نداده‌اند. باین‌حال، خوشبختانه مردم با استقبالی که از آثار گروه نمایشی آران داشتند، نشان دادند که به شعرای ایرانی ارادت دارند. همچنان معتقد هستم که باید بودجه‌ای مستمر برای نمایش عروسکی وجود داشته باشد تا به نتایج خوبی در این زمینه برسیم.

غریب‌پور البته آن روی ماجرا را هم از یاد نمی‌برد و بر ارتقای آن تاکید می‌کند؛ «متأسفانه دانشکده‌های نمایش عروسکی امکانات لازم ازجمله پلاتو، کارگاه عروسک، شناخت متریال و… را ندارند و این یکی از اساسی‌ترین مشکلاتی است که سد راه دانشجویان شده که نشان می‌دهد دانشجویان بر اساس استعداد و به صورت خودجوش رشد می‌کنند».

اخبار برگزیده

معرفی شورای سیاست‌گذاری هفدهمین جشنواره «سینماحقیقت»

اعضای شورای سیاست‌گذاری هفدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران (سینماحقیقت) منصوب شدند. به گزارش ایلنا، با حکم محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی، اعضای شورای سیاست‌گذاری هفدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران (سینماحقیقت) منصوب شدند. مهدی مسعودشاهی، محمد داوودی، قادر آشا، سیدسلیم غفوری، سیدعلیرضا حسینی و محمد حمیدی‌مقدم اعضای شورای سیاست‌گذاری هفدهمین جشنواره بین‌المللی «سینماحقیقت» هستند. مهدی مسعودشاهی مدیر فرهنگی، محمد داوودی مدیر فیلم‌برداری، تهیه‌کننده و کارگردان سینمای مستند، قادر آشنا معاون توسعه فناوری و مطالعات سینمایی سازمان سینمایی، سیدسلیم غفوری قائم‌مقام معاونت سیما، سیدعلیرضا حسینی تهیه‌کننده سینما و مستندساز و محمد حمیدی‌مقدم مدیرعامل مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی، با حکم رئیس سازمان سینمایی به‌عنوان اعضای شورای سیاست‌گذاری هفدهمین جشنواره «سینماحقیقت» منصوب شدند.

هفدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران (سینماحقیقت) آذرماه ۱۴۰۲ به دبیری محمد حمیدی‌مقدم برگزار می‌شود.

با همکاری لوئیس همیلتون

برد پیت در پیست «فرمول یک» به «اوج» می‌رسد

برد پیت به‌زودی با آغاز فیلم‌برداری فیلم «اوج» در رقابت‌های فرمول‌یک جایزه بزرگ بریتانیا جلوی دوربین می‌رود.

به گزارش خبرگزاری مهر، به نقل از آسوشیتدپرس، فیلم فرمول‌یک برد پیت که با همکاری لوئیس همیلتون تهیه شده است، به‌زودی فیلم‌برداری خود را در رقابت‌های گرندپری بریتانیا شروع می‌کند. در همین حال شایعه شده که عنوان این فیلم «اوج» خواهد بود.

۱۵۰ هزار نفر طرفداران فرمول‌یک که بلیت‌های امسال را خریده‌اند، تنها شاهد گرندپری بریتانیا امسال نیستند، بلکه آنها در فیلم جدیدی که با حمایت لوئیس همیلتون و با بازی برد پیت و دامسون ادریس ساخته می‌شود و در همین آخر هفته فیلم‌برداری آن شروع می‌شود، نقش سایه‌ی لشکرهای فیلم را هم خواهند داشت. تیم سازنده قبلاً برهانه‌ی به سبک فرمول‌یک در بالای درهای ورودی مکان رقابت‌ها تعبیه کرده که شخصیت پیت، سانی هیز و هم‌تیمی‌ او، جاشوا پیرس، با بازی ادریس را نشان می‌دهد. این پوسترها متعلق به برند APXGP هستند و از همین‌جا شایعه مربوط به نام فیلم شکل گرفته است.

بازیگران هالیوودی قرار است صحنه‌های کلیدی فیلم را در فاصله رقابت‌های فرمول‌یک فیلم‌برداری کنند و از زیرساخت این رقابت‌های جهانی برای افزودن اصالت به فیلم بهره بگیرند. لوئیس همیلتون چندی پیش گفته بود فیلم فرمول‌یک با برد پیت قادر خواهد بود تا این ورزش را در بهترین حالت خود به نمایش بگذارد.

برخلاف برخی خبرها، برد پیت در رقابت واقعی گرندپری ۲۰۲۳ یک خودروی F۱ واقعی را نمی‌راند، بلکه راننده یک اتومبیل F۲ خواهد بود. پیت -و شاید رانندگان بدلکار- رانندگی یک ماشین فرمول‌دو را انجام می‌دهند که کمپانی مرسدس آن را تغییر داده تا بیشتر شبیه یک ماشین مدرن رقابتی باشد. این اتومبیل در یک کاراز اختصاصی برای تیم تولید منتظر شروع کار است. فیلم‌برداری فیلم به کارگردانی جوزف کوشینسکی، کارگردان «تاپ‌گان: ماوریک» پیش از این پشت درهای بسته در پیست سیلور استون آغاز شده و چند کلیپ ویدئویی از یک ماشین سیاه از آن منتشر شده است. تصویربرداری آخر هفته بسیار پرمخاطب‌تر خواهد بود و تماشاگران می‌توانند صحنه‌هایی را در پیستی که مجهز به مکانی اختصاصی برای تعویض لاستیک‌هاست، با حضور پیت ببینند. انتظار می‌رود گروه فیلم‌برداری در مسابقات بیشتری در این فصل حضور داشته باشند. داستان فیلم جدید پیت درباره شخصیت «سانی هیز»، راننده کهنه‌کار فرمول‌یک، با بازی پیت است که برای آخرین فصل در حالی که یک راننده تازه‌کار جوان به نام جاشوا پیرس با بازی دامسون ادریس را راهنمایی می‌کند، به رقابت‌ها بازمی‌گردد.